

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

кафедра психології розвитку

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКУМ З ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Психологія»

Спеціальність С4 Психологія

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Затверджено на засіданні кафедри психології розвитку
Протокол № 1 від 26 серпня 2025р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Практикум з вікової психології»
Викладач (-і)	професор Хімчук Ліліана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380990019475
Е-mail викладача	liliana.khimchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Практикум з вікової психології» є важливим компонентом професійної підготовки психолога, складається з двох змістових модулів: «Основи психології розвитку особистості та методи її дослідження» і «Психологічна робота на різних вікових етапах: супровід і розвиток особистості». Практикум спрямований на закріплення знань студентів, отриманих у рамках вивчення теоретичних курсів, таких як «Вікова та педагогічна психологія», через реальні практичні завдання та дослідження. Курс передбачає індивідуальну і групову роботу, що допомагає розвивати у студентів комунікативні навички та вміння працювати в команді.

Студенти навчаються критично оцінювати результати своїх досліджень, розуміти їхні обмеження та вплив на практичну діяльність психолога. Курс сприяє розвитку навичок планування, проведення і аналізу досліджень, що є важливим аспектом професійної діяльності психолога. У практикум включені психологічні задачі для формування у студентів застосовувати теоретичні знання на практиці. Самостійна робота студентів з практикуму передбачає коротке конспектування питань, які виносяться на самостійне опрацювання, написання реферату або доповіді, самостійне проведення методик дослідження осіб різного віку, узагальнення і представлення результатів дослідної роботи у форму презентацій, тез, усних доповідей.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Практикум з вікової психології» є *ознайомлення* студентів із теоретичними підходами, що використовуються в дослідженнях з вікової психології; *опанування* специфічними методами і техніками, що застосовуються для досліджень закономірностей розвитку та функціонування психіки людини на всіх етапах життя; *формування* здатності розробляти дослідницькі проекти, формулювати проблему та постановку цілей і завдань, розробляти гіпотезу та застосовувати дослідницький інструментарій для виявлення індивідуально-психологічних особливостей особистості; *розвиток* критичного мислення щодо власних досліджень і можливих шляхів його удосконалення, навичок конструктивної взаємодії, толерантності та поваги до різниці в індивідуальних можливостях та темпах розвитку учасників освітнього процесу. *Цілі навчальної дисципліни* – знати предмет, завдання, структуру вікової психології, методи дослідження вікової психології, теоретичні підходи здійснення досліджень, закономірності розвитку людини; *вміти* застосовувати одержані знання у професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів у сфері психології.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних

явищ.

СКЗ. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР21. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально- психологічних особливостей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
лекції	10	2
семінарські, практичні заняття	20	8
самостійна робота	60	80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	053 Психологія	2	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб
Модуль I			
Основи психології розвитку особистості та методи її дослідження			
Тема 1. Вступ до практикуму. Практична роль психолога у віковому розвитку особистості. Мета і завдання дисципліни. Загальні особливості психічного розвитку особистості. Значення оцінки психічного розвитку особистості в контексті вікової і педагогічної психології. Роль практичного психолога у супроводі вікового розвитку: напрями роботи у закладах освіти та поза ними. Взаємодія	2/2	4/2	12/16

<p>психолога з педагогами, батьками, адміністрацією.</p> <p>Практична робота. Аналіз нормативних документів. Аналіз теоретичних понять, що стосуються психічного розвитку особистості.</p>			
---	--	--	--

<p>Тема 2. Методи психологічного дослідження у віковій психології. Поняття методів психологічного дослідження. Класифікація методів (спостереження, опитування, тестування, експеримент, аналіз продуктів діяльності). Особливості застосування методів опитування, анкетування та спостереження у роботі з учнями, вчителями, батьками. Використання математичних та статистичних методів у психології. Етичні норми та вимоги до дослідження у шкільному середовищі. Наративні, арт- та ігрові методи у роботі з дітьми. Наратив як спосіб діагностики і корекції. Арт-терапія, казкотерапія, гейміфікація.</p> <p>Практична робота. Огляд і апробація психодіагностичних методик для різних вікових груп. Використання наративного методу для вивчення особистості на різних етапах розвитку. Розробка власних анкет, опитувальників, планів спостереження. Презентація створених онлайн-опитувальників на сайті «Всеосвіта». Представлення власного наративу як методу самодослідження. Аналіз практичних психологічних задач і визначення оптимальних методів їх дослідження.</p>	2/0	4/2	12/16
<p align="center">Модуль II</p> <p>Психологічна робота на різних вікових етапах: супровід і розвиток особистості.</p>			

<p>Тема 3. Формування інформаційної бази для проведення психологічної роботи з дітьми молодшого шкільного віку. Запит психологу як перший етап підготовки до проведення психологічної роботи з клієнтом. Збір інформації про дитину. Діагностична бесіда з дитиною. Психологічні методики збору інформації про дитину. Складання психологічного анамнезу дитини. Специфіка представлення інформації про дитину.</p> <p>Практична робота. 1.Складання запиту психологу. Вправа: розробка формулювання запиту від батьків або педагогів для психолога. 2.Збір інформації про дитину. Вправа: складання анкети для батьків і педагогів. 3.Проведення діагностичної бесіди з дитиною. Вправа: моделювання діагностичної бесіди з використанням кейсів. 4.Застосування психологічних методик збору інформації. Вправа: практична робота з опитувальниками, тестами та проєктивними методиками. 5. Складання психологічного анамнезу дитини. Вправа: на основі отриманих даних скласти письмовий психологічний анамнез. 6. Представлення інформації про дитину. Вправа: підготовка звіту або презентації для педагогів та батьків. 7.Аналіз кейсів. Вправа: розбір конкретних ситуацій збору інформації та складання психологічного профілю дитини.</p>	2/0	4/2	12/16
<p>Тема 4. Діти та підлітки у кризових періодах: навчання та подолання стресу в умовах воєнного стану. Кризові періоди розвитку особистості. Вплив навчальної діяльності, труднощі учіння. Кризові періоди в умовах воєнного стану. Механізми подолання криз: основні психологічні стратегії саморегуляції та адаптації: взаємодія з сім'єю та педагогами. Приклади психокорекційних і профілактичних програм (групові заняття, арт-терапія, інтерактивні формати). Практичні рекомендації для педагогів та батьків, як виявляти ознаки кризи. Поради щодо підтримки навчання та емоційної стабільності. Організація безпечного та адаптивного навчального середовища. Практична робота. Аналіз конкретних ситуацій. Практичні алгоритми допомоги у кризових ситуаціях. Вправи. Аналіз відео матеріалів з теми.</p>	2/0	4/0	12/16

<p>Тема 5. Розвиток професійних інтересів і творчого потенціалу юнацтва. Концепція Говарда Гарднера та її вплив на формування професійних інтересів старшокласників. Стратегії В.О. Моляко для розвитку творчого потенціалу особистості учнів.</p> <p>Практична робота. Діагностика типів інтелекту особистості за методикою Г. Гарднера. Тренінгові вправи з моделювання творчих стратегій. Розробка кейсів, мініпроектів профорієнтаційного та креативного спрямування.</p>	2/0	4/2	12/16
	10/2	20/8	60/80

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою.</p> <p>Максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Розподіл балів:</p> <p>за роботу на практичних заняттях (усні відповіді, поточні тестові роботи, виконання вправ, психологічних задач) – 30% балів зі 100 семестрових (середнє оцінка у 100-бальній шкалі*0,3);</p> <p>за самостійну роботу / індивідуальне/творче завдання – 15 %балів (оцінка у 100-бальній шкалі*0,15);</p> <p>за контрольну роботу – 5% балів (оцінка у 100-бальній шкалі*0,05);</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою:</p> <table border="1" data-bbox="845 1881 1548 2078"> <thead> <tr> <th colspan="3" style="text-align: center;">Шкали оцінювання:</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Університетська</th> <th style="text-align: center;">Національна</th> <th style="text-align: center;">Шкала ЄКТС</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90-100</td> <td style="text-align: center;">відмінно</td> <td style="text-align: center;">А</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">80-89</td> <td style="text-align: center;">добре</td> <td style="text-align: center;">В</td> </tr> </tbody> </table>	Шкали оцінювання:			Університетська	Національна	Шкала ЄКТС	90-100	відмінно	А	80-89	добре	В
Шкали оцінювання:													
Університетська	Національна	Шкала ЄКТС											
90-100	відмінно	А											
80-89	добре	В											

70-79		C
60-69	задовільно	B
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повт.складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Загальні критерії оцінювання за 100-бальною шкалою

90-100 балів

Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, глибоко розуміє зміст дисципліни, вміє систематизувати, аналізувати й узагальнювати теоретичний матеріал. Відповіді логічні, повні, аргументовані, з використанням наукової термінології, прикладів, ілюстрацій або цитат.

Практичні завдання виконано творчо, вчасно, з дотриманням вимог. Студент самостійно знаходить і застосовує додаткову інформацію, ефективно використовує сучасні інноваційні технології, впевнено презентує матеріал, висловлює власну думку та обґрунтовує її, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, проявляє інтерес до актуальних проблем навчальної дисципліни, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.

80-89 балів

Здобувач освіти засвоїв навчальний матеріал у достатньому обсязі, демонструє глибоке розуміння змісту дисципліни, здатність до аналізу, систематизації й узагальнення. Відповіді логічні, аргументовані, з використанням наукової термінології, прикладів або цитат. Практичні завдання виконує вчасно, але може допустити незначні помилки в застосуванні теоретичних знань на практиці, формулюванні висновків. Студент самостійно знаходить додаткову інформацію, використовує сучасні інформаційні технології, вміє презентувати матеріал, висловлює власну думку та обґрунтовує її. Виявляє самостійність у здобутті знань і здатен застосовувати їх у нестандартних ситуаціях, успішно виконав передбачені програмою завдання, але при конкретному аналізі допускає незначні неточності.

70-79 балів

Студент активно працює протягом усього курсу, виявляє знання і розуміння основних положень з дисципліни, вміння аналізувати, порівнювати та узагальнювати матеріал, однак у відповідях допускає окремі похибки і неточності, які не впливають на загальну картину знань і свідчать про розуміння здобувачем вищої освіти матеріалу курсу. Виконує навчальні завдання під керівництвом викладача, але не вміє самостійно і творчо мислити. Здобувач освіти застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні помилки у формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.

60-69 балів

Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень навчальної дисципліни; достатньо активно працює протягом курсу, виконує навчальні завдання переважно під керівництвом викладача; може аналізувати, порівнювати й узагальнювати матеріал, проте демонструє обмежену самостійність і творчість у мисленні, припускається окремих неточностей у формулюванні висновків і використанні теоретичних положень. Практичні завдання виконує за зразком, потребує часткової допомоги викладача.

50-59 балів

Студент володіє навчальним матеріалом на мінімальному репродуктивному рівні без достатнього розуміння, виявляє труднощі при аналізі, порівнянні та узагальненні інформації, потребує постійної допомоги і контролю з боку викладача. Відповіді на запитання неповні, фрагментарні, без належного обґрунтування або прикладів. Допускає суттєві неточності у формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці, що свідчить про поверхове засвоєння навчального матеріалу.

Здатний виконати окремі практичні завдання за зразком, але вимагає додаткових пояснень і корекції. Комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускає суттєві помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; не зовсім точно трактує поняття і терміни, допускає неточності при викладі матеріалу. На заняттях студент поводить пасивно, не виявляє ініціативи в навчальній діяльності, рідко бере участь у дискусіях чи колективній роботі.

26-49 балів

Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, не

	<p>розуміє більшості основних положень дисципліни, допускає приципові (суттєві) помилки завдань, не володіє науковою термінологією, не розуміє конкретних теоретичних і практичних завдань. На заняттях поводить пасивно, не виявляє ініціативи, не бере участі в обговореннях, комунікативні навички не сформовані. Під час відповідей і виконання практичних завдань припускається грубих помилок, не вміє логічно та послідовно викладати думки. Має значні труднощі з аналізом, порівнянням та узагальненням інформації, не здатний самостійно застосовувати знання на практиці. Виконання навчальних і практичних завдань можливе лише за безпосередньої допомоги викладача або за зразком.</p> <p>0-25 балів</p> <p>Студент не виявляє необхідних знань із дисципліни, не розуміє основних понять і положень навчального матеріалу. На заняттях пасивний, часто відсутній або не готовий до занять. Відповіді відсутні або не відображають мінімального рівня засвоєння матеріалу. Не здатний пояснити базові терміни, закономірності чи принципи курсу. Не виконує або неправильно виконує практичні завдання навіть за зразком; не вміє застосовувати знання на практиці. Потребує постійного контролю й допомоги викладача. Рівень сформованості навчальних умінь і навичок є недостатнім.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Тематичне тестування. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей – чотири. Кількість правильних відповідей – одна.</p> <p>Письмовий реферат виконується обсягом 10-15 сторінок друкарського тексту. Подання в електронному форматі .doc / .docx або .pdf, через дистанційну освітню платформу, або на Google Диск.</p> <p>Термін виконання: -денна форма навчання – під час вивчення відповідних тем на практичних заняттях; -заочна форма навчання – за 10 днів до початку сесії.</p> <p>Вимоги до змісту: відповідність теми сучасним напрямкам психологічної науки; коректне використання психологічної термінології; опора на наукові концепції, теорії моделі та емпіричні дослідження; аналіз різних наукових підходів до проблеми; наявність елементів критичного мислення та узагальнень.</p>
<p>Семінарські /практичні заняття</p>	<p>Максимальна оцінка – 30 балів. У межах запланованих практичних занять є обов’язковими</p>

	усні відповіді, активна участь в обговоренні питань та доповнення, розв'язання тематичних тестових завдань і психологічних задач, виконання психологічних вправ і технік.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю, якщо виконав більше 60% завдань курсу, відпрацював всі заняття і за результатами оцінювання (бали за практичні заняття і самостійну роботу) набрав не менше 25 % . Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Підсумковий контроль	Форма контролю : залік . Семестровий підсумковий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

7. Політика навчальної дисципліни

1. Письмові роботи:

Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, презентації самостійної роботи, рефератів надається кожному здобувачеві вищої освіти індивідуально. Неприпустимим при виконанні письмових робіт є плагіат і списування.

2. *Академічна доброчесність.* Принципи академічної доброчесності лежать в основі викладання та взаємодії зі студентами. Ця підготовка базується на [Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#); [Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#); [Положенні про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#); [Положенні про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

3. *Відвідування занять.* Пропуски практичних занять студент повинен відпрацювати згідно з [Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти](#).

4. *Контроль знань* здобувачів регламентується [Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника](#) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)

У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3 або не допуску до екзаменів внаслідок невиконання навчального плану, студент має право на повторне вивчення курсу, що регулюється [Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#)

5. Результати *неформальної освіти* зараховуються на основі [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)

8. Рекомендована література

Основні нормативно-правові документи:

1. Закон України «Про освіту» (у редакції від 01.01.2021) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.08.2023).
2. Концепція розвитку педагогічної освіти. МОН України Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 01.08.2023).
3. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: Навч. посібн. К. Каравела, 2012. 448с.
4. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://univd.edu.ua/index.php?id=99&lan=ukr>.
5. Положення про запобігання академічному плагіату в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату> (дата звернення: 01.08.2023).

Основна

6. Бедлінський О. І. Проблема періодизації підліткового віку в сучасному суспільстві. Практична психологія та соціальна робота. 2, 2011. С.49-54. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/716/1/ПРОБЛЕМА%20ПЕРІОДИЗАЦІЇ%20ПІДЛІТКОВОГО.pdf> (дата звернення: 01.08.2023).
7. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 112с.
8. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ-Івано-Франківськ: «Нова Зоря», 2020. 436 с.
9. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Вид. 3-ге, перероб., доп. Київ: Ліра-К, 2020. 364 с.
10. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx (дата звернення: 01.08.2023).
11. Поліщук В. М. Вікові кризи в підлітковому і юнацькому віці: базові симптомокомплекси: монографія. Суми. *Університетська книга*. 2018. 477 с.
12. Поліщук В.М. Вікова періодизація та вікова класифікація. Науковий вісник Харківського університету. Серія Психологічні науки. 2017.(2). С.103-108. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [nvkhp_2017_1\(2\)_21.pdf](#) (дата звернення: 01.08.2023).

13. Савчин М. В Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. 3-тє вид, перероб., допов. Київ. *Академія*. 2017. 366с.
14. Павелків Р.В. Вікова психологія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://textbook.com.ua/psihologiya/1473452495/s-3?page=1> (Дата звернення 01.09.2023).
15. Файфер Л. Краудер А., Хал Р. Практична когнітивно-поведінкова терапія для дітей та підлітків. Понад 200 вправ для підтримки з тривожними та емоційними розладами, з розладами поведінки, дітей з аутизмом та СДУГ. Пер. з англ. Л.Н. Красножон. Київ: « Науковий. Світ», 2023 , 278 с.

Допоміжна:

16. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.
17. Коць М. О., Ятчук Т. М. Специфіка діагностики особистісної сфери підлітків з особливими освітніми потребами. Психологія: реальність і перспективи: збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 12. Упоряд. Р.В. Павелків, Н.В. Корчакова; ред.кол.: Р.В. Павелків, В.І. Безлюдна, Н.В. Корчакова. Рівне : РДГУ, 2019. С. 120-127.
18. Методичні рекомендації до написання дипломної роботи для здобувачів другого (магістерського рівня) вищої освіти: навчально-методичне видання. Укладачі: Н.І. Луцан, І.Б. Червінська., Хімчук Л.І. Івано-Франківськ: ПНУ Е-видання, 2023. 64 с. <https://drive.google.com/file/d/1zIhrJ-AEaSQc6hJRiSE0aEgzDy-ercGe/view>
19. Хімчук Л.І. Учіння молодшого школяра та його психологічний супровід. Методичний посібник. Івано-Франківськ. 2008.104с.
20. Ушакова І.М. Курс лекцій з психології розвитку. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/e-books/006/pb.htm#До_змісту

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal> (дата звернення: 01.08.2025).
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua> (дата звернення: 01.08.2025).
3. Наукова бібліотека Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Режим доступу: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua/> (дата звернення: 01.08.2025).

Викладач,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри психології розвитку

Ліліана ХІМЧУК